

Anglo-skandinavisk bibliotekskonferens i Tammerfors 27-31 maj 2000

Vi fick möjlighet att, tillsammans med tio andra svenskar, bevista den sextonde Anglo-skandinaviska bibliotekskonferensen, som i år hölls i Tammerfors, Finland. Konferensen hålls vart tredje år, och värdskapet cirkulerar mellan de fem deltagarländerna ; Finland, Norge, Sverige, Danmark och Storbritannien.

I år var det alltså Finlands tur att inbjuda ca fyrtio bibliotekarier och biblioteksadministratörer till några intensiva, lärorika och inspirerande dagar i ett sommarfagert Tammerfors. Konferensen inleddes med en studieresa till några av de vackra biblioteken som finns på vägen mellan Helsingfors och Tammerfors, och det var också flera studiebesök inlagda under de följande dagarna. Vi var många som suckade avundsjukt när vi såg hur man medvetet har satsat på biblioteken genom att bygga vackert och ändamålsenligt. Mycket glas, ljus och rymd. Även små kommuner har valt de bästa arkitekterna. En anledning till detta är nog att staten står för 50% av byggkostnaderna. Vad som slog oss var att den estetiska inredningen ofta är mycket konventionell, för att inte säga opraktisk. Man har t ex enormt höga hyllor – sju hyllplan är inte ovanligt. Om ni vill kan ni titta på de bibliotek vi besökte, på Mölndals hemsida: <http://www.molndal.se/bibl/finlib.htm>

Konferensen öppnades av Kalevi Kivistö, ansvarig för kulturfrågor i utbildningsdepartementet. I sitt anförande belyste han hur biblioteken har en viktig uppgift i det moderna samhället genom att ge fri och jämlik tillgång till information, erbjuda speciell information för lokala behov, stödja det livslånga lärandet och borga för kulturell mångfald och bevarande av kulturarvet. Mirja Ryyänen, riksdagsledamot och tidigare EU-parlamentariker, redogjorde för den rapport hon var ansvarig för och som lades fram för EU-parlamentet 1998 med titeln: The Role of Libraries i Modern Society. Den finns att läsa på Eu-parlamentets hemsida, www.euparl.eu.int med dokumentnummer A4-0248/98.

Detta tema återkom i många av talen som hölls – vilken är bibliotekens roll i det moderna samhället? Man talade om den nya tekniken, vad den kan innebära. Nyckelord var "tillgänglighet", "kvalitet" och "livslångt lärande". I flödet av information som finns på nätet behövs kunniga och professionella bibliotekarier för att bedöma, sortera och göra informationen tillgänglig. Man gav också exempel på olika sätt att nyttja tekniken för att ge bättre service till allmänheten. I Danmark kommer man i höst att öppna www.bibliotek.dk där man kan finna alla danska bibliotekskataloger. Det finns behov av att samordna biblioteksservice och låta folk- och forskningsbibliotek närma sig varandra, speciellt i ljust av att allt fler studerar som vuxna.

Ett annat tema var kvalitetsarbete och utveckling. I Finland har man skrivit in i den nya bibliotekslagen att kommunerna är skyldiga att "utvärdera för att förbättra" och i många länder har man en standard för lägsta tillåtna nivå på t.ex. mediaanslag, öppethållande och personaltäthet. Vi diskuterade olika sätt

att mäta kvalitet, bl a beskrev Bob Usherwood från Sheffields universitet ett nytt sätt att undersöka bibliotekens ställning i samhället genom sk "social process audit". Man gör intervjuer i grupper med politiker, personal och representativt utvald "allmänhet" och jämför de svar man får. Det visade sig att unga arbetslösa och ensamstående föräldrar var de som fick minst del av bibliotekets service.

Philip Gill, representant för IFLA's sektion för folkbibliotek, talade om de riktlinjer för folkbibliotek som IFLA har arbetat med. Ett förslag till dokument kommer inom kort att läggas fram på IFLAs hemsida. I detta arbete har det blivit tydligt att biblioteken i de 140 medlemsländerna lever under helt olika villkor. Hur ska t ex sex filialer i Soweto kunna ge service till 3 – 5 miljoner människor?

Som motvikt till alla positiva bilder av biblioteksutveckling talade Barbro Thomas från Kulturrådet om de problem som finns i de svenska biblioteken. Den ideologiska basen för verksamheten försvagas och bibliotekn marginaliseras, filialer läggs ner, ingen långtidsplanering, svårigheter att behålla kvalificerad personal pga kommunernas lönesättning mm. Salt men sant.

Sammanfattningsvis vill vi bara säga att konferensen i sin helhet var givande på många sätt. Inte minst genom att påminna oss att vi är inte ensamma med våra problem och glädjeämnen och att det pågår en biblioteksdebatt som vill driva utvecklingen framåt och skapa bättre och bättre bibliotek. Det känns bra att för några dagar lyfta blicken från sitt eget skrivbord.

Birgitta Ingebrand, Ljustadalens bibliotek i Sundsvall och Eva Hägglund, Örnsköldsviks stadsbibliotek